

Goed initiatief. Ik onderscheid twee maatschappelijke verschijnselen:

- Burgers die relaties onderling aangaan
- Burgers die (on)bewust frauderen

Tevens zijn er in dit geval twee belanghebbenden die een rol spelen:

- De overheid
- De burgers

Elke maatregel/wet/afspraken die we met elkaar maken in een samenleving heeft drie belangrijke aspecten voor elke belanghebbenden:

- Financieel
- Uitvoerbaarheid
- Effecten

Wil je inzicht verkrijgen of een voorgenomen maatregel zinvol is zal je voor elke belanghebbende de financiële, uitvoerbaarheid en maatschappelijke effecten moeten bepalen.

	Financieel	Uitvoerbaarheid	Effecten
De overheid	A1	A2	A3
De burgers	B1	B2	B3

A1. Wat zijn de financiële consequenties van de maatregel voor de overheid

Zoals al in de consultatie wordt aangegeven stijgen de kosten van de AOW, wat logisch is, want meer mensen leven in een situatie waarbij zij een LAT-relatie (Living Apart Together) hebben.

Er zijn kosten verbonden aan de invoering van de maatregel bij de SVB op zowel ICT als organisatieproces inrichting gebied.

Ik heb niet kunnen terugvinden in de consultatie dat bij uiteindelijke invoering van deze maatregel er minder kosten gemaakt worden. Mijn inschatting is dat de besparingen groter zullen zijn de invoeringskosten, maar kleiner dan de uitgaven in meer totale jaarlijkse AOW-uitkering.

A2. Is de overheid in staat om de maatregel uit (te laten) voeren

De SVB is de uitvoeringsorganisatie en naar mijn weten zijn ze prima in staat om dit uit te kunnen voeren. Sterker nog, wat ook uit de consultatie naar voren komt, is dat de SVB deze maatregel toejuicht.

Het is een vereenvoudiging van regels.

A3. Wat zijn de (maatschappelijke) effecten voor de overheid

Zoals reeds in de consultatie wordt aangegeven, dat AOW-gerechtigden makkelijker een LAT-relatie aan zullen gaan. Daarmee stem ik zeker in. Het eventueel maatschappelijke effect dat “berekende burgers” als het ware “een bezemkast” huren als hoofdverblijf wordt door aanscherping van het begrip “eigen woning” en de controle daarop.

B1. Wat zijn de financiële effecten voor de burgers

AOW-gerechtigden zullen bij het aangaan van een LAT-relatie als 2 onafhankelijke AOW-gerechtigden worden gezien, en daarom meer AOW ontvangen. De totale koopkracht neemt echter niet toe. Het is in het algemeen zo dat mensen die echt samenwonen (dus maar een woning hebben/huren, eenmaal “gas/water/licht” en “eten en drinken” moet bekostigen) goedkoper uit zijn, dan mensen die ieder hun eigen woning aanhouden. In het meest extreme geval zou je een situatie kunnen voorstellen dat iemand feitelijk bij de ander woont (altijd dus en zijn eigen woning aanhoudt). De kosten van deze persoon bestaan in principe uit de eigen woonkosten (hypotheek/rente of huur, nutsvoorzieningen, woonbelastingen). Zelfs bij minimale nutsvoorzieningen zullen de inkomsten in het algemeen (je bent er immers niet) zal de 2 x 20% AOW extra (ongeveer 450 euro netto) niet opwegen tegen de blijvende kosten (hypotheek/rente of huur, woonbelastingen, en lage nutsvoorzieningen). Ik kan nu één situatie verzinnen waarbij dat wel het geval is: de AOW-gerechtigde die een hypotheek vrij huis heeft. In een dergelijk geval is het altijd goedkoper voor beiden om intrek te nemen in de hypotheek vrije woning en daadwerkelijk te gaan samenwonen. De extra 450 euro weegt niet op tegen het wegvallen van de basiswoonkosten (hypotheek/rente/belastingen/onderhoud).

M.a.w. de huidige situatie (vaak door de politiek) suggereert dat AOW-ers meer overhouden (door de extra 20% AOW uitkering) dan in het geval ze er geen relatie is. Dat komt omdat die 20% extra AOW uitkering echt niet de kosten dekt van de “niet bewoonde” woning. Natuurlijk is het wel zo dat de overheid in de huidige situatie minder AOW hoeft uit te keren. Het argument dat dit nu zo is, omdat de burgers er anders meer aan overhouden, is nergens op gebaseerd.

B2. Wat betekent de maatregel qua uitvoerbaarheid voor de burger

Er verandert voor de AOW-gerechtigde qua uitvoerbaarheid niets. Het bepalen voor de hoogte van de AOW-uitkering ligt voor 100% bij de overheid, in het bijzonder de SVB. Het enige dat de “eerlijke” burger moet doen is natuurlijk op je eigen adres staan ingeschreven in het GBA en daar ook echt alleen wonen.

B3. Wat voor effecten heeft deze maatregel op de burger

Het meest in het oog springende effect van deze maatregel is dat de AOW-gerechtigden als “normale burgers” worden gezien. Werkenden die een relatie aan gaan en ieder hun eigen woning aanhouden bevinden zich in eenzelfde situatie, maar daar stelt de overheid geen eisen aan, omdat het inkomen elders wordt vergaard.

Conclusie:

De maatregel kost de overheid meer dan het oplevert, als je er puur financieel naar kijkt. Als ik naar de manier waarop wij onze samenleving in willen richten, denk ik dat het een goede maatregel is. Wij hebben helaas onze samenleving thans zo ingericht dat alles via de financiële as wordt geregeld. Het effect daarvan is dat onze gedragingen ook in het verlengde daarvan liggen. Ik vind dat in onze Westerse samenleving dat de overheid op geen enkele wijze de samenlevingsvorm van burgers moet beïnvloeden, niet financieel of anderszins. Het opleggen van maatregelen die een dwingend karakter hebben zullen op termijn altijd ongewenste (maatschappelijke) effecten hebben.

Ik ben overigens wel benieuwd waarom een dergelijke maatregel ook niet geldt voor andere uitkeringsvormen (Bijstand etc...). Er is totaal geen relatie tussen de samenlevingsvorm en het sneller verkrijgen van betaalde arbeid. De kosten van het bestaansrecht (en die van de daarbij behorende uitkering) dient weliswaar in relatie te staan tot de feitelijke woonsituatie. Een ieder zal het eens zijn met het feit dat 2 burgers die samen onder 1 dak wonen (en dus enkelvoudige kosten voor wonen hebben) iets minder uitkering krijgen dan als ze ieder apart wonen. Zoals in punt B1 uit de doeken gedaan levert het totaal geen extra besteedbaar inkomen om (zelfs in het meest extreme geval) feitelijk samen onder 1 dak te wonen (maar nog wel 2 woningen aan te houden).

In ons land willen we het bestaansrecht van burgers kunnen garanderen. Dat betekent dat we kunnen eten/drinken, we kunnen wonen (en alles wat daarmee samenhangt) en zorg kunnen bieden aan al onze burgers. Helaas hebben onze samenleving niet daarop ingericht. Door vele historische ontwikkelingen in wetgeving, maatschappelijke geaccepteerde dogma's blijven we op de huidige manier (via de financiële as) mensen deze “garantie” te geven. Helaas heeft de overheid op bijna al deze gebieden de organisatie compleet uit handen gegeven aan de (commerciële) markt.

Het moet (zelfs bij de meest rechtse politicus) toch vreemd overkomen, dat in een relatief rijk land als Nederland, iets als voedselbanken zijn ontstaan (besef, dit zijn private initiatieven). De woningmarkt is – onder het mom van decentralisatie van wooncorporaties, grondspeculatie door lagere overheden en compleet uit het lood geslagen subsidiering van zowel huur als koopwoningen – in het slop geraakt. De overheid heeft nooit de regie over zo'n belangrijk essentieel onderdeel van de samenleving ter hand genomen. Eenzelfde argumentatie ligt ten grondslag in de zorg.

Mijn stelling is dat 20% tot 30% van de bevolking niet in staat is om voor zichzelf (zelfs al zou men betaald werk hebben) een gezonde financiële situatie te bewerkstelligen. Dat komt door de wirwar aan financiële regelingen, de vrijheid die mensen hebben voor alle uitgaven. Veel mensen hebben de mentale capaciteiten niet om hiermee om te gaan.

De overheid zit alles als kostenpost en wil alleen maar budget neutraal een land besturen.

Beide zou je kunnen combineren, door de 3 basis randvoorwaarden voor het bestaansrecht van burgers niet in geld maar in natura uit te keren. Hoe je het ook wend of keert, eten/drinken, wonen en zorg kosten geld. Als je burgers die het nodig hebben, nu vanuit de overheid eten/drinken, een woonomgeving en zorg biedt in natura, is de hele uitkering niet meer nodig. Het niveau van de basisvoorzieningen kunnen dan mee ademen met de stand van de economie.

Dit betekent wel dat de overheid eindelijk eens de regie gaat voeren over de basis voorzieningen. Binnen de huidige context van de voedsel distributie/productie, woon- en zorgmarkt is nog heel veel efficiëntie te behalen. Dat gebeurt nu niet, omdat de belanghebbenden dat als broodroof ervaren. Ik gun iedereen die werkt en onderneemt in de betreffende bedrijfstakken een "acceptabel" inkomen, maar ik zie in essentie erg veel verspilling, onnodig verbruik van middelen en weinig doelmatigheid.